

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Θέμα: «Αναγκαία η άρση των ανισοτήτων στις αποσπάσεις εκπαιδευτικών στο εξωτερικό – Νέα παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη για την προστασία της οικογενειακής ενότητας»

Σοβαρά ζητήματα ίσης μεταχείρισης, προστασίας της οικογενειακής ζωής και ορθολογικής στελέχωσης των δομών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, εξακολουθούν να ανακύπτουν από το ισχύον πλαίσιο αποσπάσεων και παρατάσεων αποσπάσεων εκπαιδευτικών στην αλλοδαπή.

Τα ζητήματα αυτά έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο επανειλημμένων αναφορών εκπαιδευτικών προς τον Συνήγορο του Πολίτη, αλλά και κοινοβουλευτικής παρέμβασής μας προς το Υπουργείο Παιδείας.

Ειδικότερα, τον Μάρτιο του 2026 είκοσι ένας (21) εκπαιδευτικοί υπέβαλαν ομαδική αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη, σχετικά με την άνιση μεταχείριση εκπαιδευτικών που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στο εξωτερικό και έχουν δημιουργήσει εκεί οικογένεια.

Κατόπιν της αναφοράς, ο Συνήγορος του Πολίτη, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 391499/24674/01.04.2026 έγγραφό του προς το Υπουργείο Παιδείας, επισήμανε τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη διαφορετική μεταχείριση εκπαιδευτικών, οι οποίοι τελούν υπό όμοιες συνθήκες οικογενειακής κατάστασης, ενώ υπογράμμισε την ανάγκη στάθμισης των υπηρεσιακών αναγκών, με την ανάγκη διατήρησης της ενότητας της οικογένειας.

Το Υπουργείο απάντησε, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Παιδείας Ομογενών, Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Ευρωπαϊκών και Μειονοτικών Σχολείων, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 49606/Η2/24.04.2026 έγγραφο.

Ωστόσο, όπως διαπιστώνει, πλέον, ρητά, ο ίδιος ο Συνήγορος του Πολίτη, με το συγκεκριμένο έγγραφο «δεν απαντώνται τα ζητήματα που έθεσε η Αρχή υπόψη του Υπουργείου».

Ειδικότερα, δεν δόθηκε ουσιαστική απάντηση στο ζήτημα της διαφορετικής μεταχείρισης εκπαιδευτικών που έχουν δημιουργήσει οικογένεια στο εξωτερικό και έχουν καταστήσει τον τόπο εργασίας τους κέντρο των βιοτικών τους αναγκών, ανάλογα με τη χρονική στιγμή της απόσπασης ή της υποβολής αίτησης για παράταση. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και εκπαιδευτικοί, οι οποίοι, αφού εξάντλησαν το ανώτατο επιτρεπόμενο διάστημα απόσπασης, υποχρεώθηκαν είτε να επιστρέψουν στην Ελλάδα, διαρρηγνύοντας την οικογενειακή τους συνοχή, είτε να λάβουν μακροχρόνια άδεια, άνευ αποδοχών, για να παραμείνουν με τις οικογένειές τους στο εξωτερικό, είτε ακόμη και να παραιτηθούν.

Στο μεταξύ, με το άρθρο 84 του ν. 5291/2026 τροποποιήθηκε η παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4415/2016. Η νέα ρύθμιση προβλέπει, μεταξύ άλλων, αφενός τη δυνατότητα παράτασης της απόσπασης πέραν της εξαετίας, για τρία επιπλέον σχολικά έτη, χωρίς ειδικό επιμίσθιο, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και, αφετέρου, τη δυνατότητα κατ' εξαίρεση, εκ νέου απόσπασης εκπαιδευτικών που έχουν ήδη διανύσει το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα απόσπασης, όταν υπάρχουν επιτακτικές ανάγκες και δεν καθίσταται δυνατή η κάλυψη των κενών.

Η τελευταία αυτή δυνατότητα, όμως, ενεργοποιείται μόνο μετά την ολοκλήρωση των προηγούμενων διαδικασιών και την έκδοση ειδικής πρόσκλησης. Η νομοθετική αυτή μεταβολή δεν φαίνεται να επιλύει το πρόβλημα.

Στις 17.05.2026 δέκα (10) εκπαιδευτικοί προσέφυγαν εκ νέου στον Συνήγορο του Πολίτη, επισημαίνοντας ότι η τροποποίηση του άρθρου 16 παρ. 3 του ν. 4415/2016 με το άρθρο 84 του ν. 5291/2026 δεν αίρει τις υφιστάμενες ανισότητες.

Με τη νέα, συμπληρωματική παρέμβασή του, υπ' αριθμ. πρωτ. 391499/50874/06.07.2026, αυτή τη φορά, απευθείας, προς την κ. Υπουργό Παιδείας, ο Συνήγορος του Πολίτη συνεξετάζει τα ζητήματα που αναδείχθηκαν με τις δύο αναφορές και προβαίνει σε ιδιαίτερα σαφείς διαπιστώσεις.

Επισημαίνει ότι, παρά την τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου, δεν εισάγεται ειδική μέριμνα για τους εκπαιδευτικούς που έχουν δημιουργήσει οικογένεια στο εξωτερικό, καθώς η οικογενειακή τους κατάσταση δεν λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο για τη δυνατότητα συνέχισης της εργασίας και παραμονής τους στη χώρα υποδοχής.

Παράλληλα, αναδεικνύει τη διαφορετική μεταχείριση ανάμεσα, αφενός, στους εκπαιδευτικούς που ήδη υπηρετούν στο εξωτερικό και δύνανται, υπό προϋποθέσεις, να ζητήσουν παράταση πέραν της εξαετίας και, αφετέρου, σε εκείνους που έχουν ήδη εξαντλήσει το χρονικό διάστημα της απόσπασής τους και αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα ή να λάβουν άδεια άνευ αποδοχών προκειμένου να διατηρήσουν την οικογενειακή τους συνοχή. Για τους τελευταίους, η δυνατότητα εκ νέου απόσπασης εξαρτάται από επιτακτικές υπηρεσιακές ανάγκες, από την αδυναμία κάλυψης των κενών και από την έκδοση ειδικής πρόσκλησης, η οποία έπεται των παρατάσεων των ήδη υπηρετούντων.

Ταυτόχρονα, παραμένουν σε ισχύ μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 4415/2016, οι οποίες, όπως επισημαίνει ο Συνήγορος, θέτουν χρονικούς περιορισμούς και προϋποθέσεις που καταλήγουν να αποκλείουν κατηγορίες εκπαιδευτικών οι οποίοι τελούν υπό τις ίδιες συνθήκες οικογενειακής κατάστασης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι ο Συνήγορος του Πολίτη δεν περιορίζεται, πλέον, στη διαπίστωση του προβλήματος, αλλά καταθέτει συγκεκριμένη κατεύθυνση για την αντιμετώπισή του.

Υπογραμμίζει την ανάγκη ενιαίας ρύθμισης για τους εκπαιδευτικούς που διαθέτουν αποδεδειγμένα οικογενειακή εστία στο εξωτερικό, ανεξάρτητα από το εάν σήμερα υπηρετούν εκεί, εάν έχουν εξαντλήσει το ανώτατο χρονικό διάστημα απόσπασης και επέστρεψαν στην Ελλάδα ή εάν αναγκάστηκαν να λάβουν μακροχρόνια άδεια άνευ αποδοχών.

Η προστασία της οικογενειακής ζωής και η διατήρηση της ενότητας της οικογένειας, σύμφωνα με την Ανεξάρτητη Αρχή, είναι θεμιτό να συνεκτιμώνται στις διαδικασίες απόσπασης, παράτασης και εκ νέου απόσπασης, με βάση αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ουσιαστικούς και σταθερούς δεσμούς με τη χώρα απόσπασης και με τρόπο ενιαίο, χωρίς χρονικούς ή άλλους αθέμιτους περιορισμούς.

Για τον λόγο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει την επανεξέταση της διαδικασίας και των προϋποθέσεων απόσπασης, με στόχο τη διαμόρφωση ενός ενιαίου και διαφανούς συστήματος αξιολόγησης, στη βάση αντικειμενικών, αξιοκρατικών και κοινωνικών κριτηρίων. Στο πλαίσιο αυτό προτείνει να συνεκτιμώνται ως κοινωνικό κριτήριο οι αποδεδειγμένοι και διαρκείς προσωπικοί, οικογενειακοί και βιοτικοί δεσμοί του εκπαιδευτικού με τη χώρα απόσπασης, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο δημιουργήθηκαν και ανεξαρτήτως του εάν ο εκπαιδευτικός υπηρετεί ήδη στο εξωτερικό ή έχει αναγκαστεί να επιστρέψει στην Ελλάδα, ή να πάρει άδεια άνευ αποδοχών ή εξαντλώντας την εν λόγω άδεια, έχει παραιτηθεί από τη θέση του".

Οι επισημάνσεις αυτές αποκτούν ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα δεδομένου ότι αφορούν όχι μόνο τα δικαιώματα των εκπαιδευτικών και των οικογενειών τους, αλλά και την εύρυθμη λειτουργία και στελέχωση των δομών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, τη συνέχεια του εκπαιδευτικού έργου και εν τέλει τη σχέση της ελληνικής Πολιτείας με τον απόδημο Ελληνισμό.

Δεν είναι δυνατόν, συνεπώς, απέναντι σε επανειλημμένες αναφορές εκπαιδευτικών και σε διαδοχικές, συγκεκριμένες επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, η απάντηση της Διοίκησης να εξαντλείται στην παράθεση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου. Πολύ περισσότερο όταν ο ίδιος ο Συνήγορος επισημαίνει ρητά ότι η προηγούμενη απάντηση του Υπουργείου δεν απάντησε στα ζητήματα που τέθηκαν και επανέρχεται προτείνοντας συγκεκριμένες θεσμικές αλλαγές.

Επειδή η προστασία της οικογένειας αποτελεί συνταγματική υποχρέωση της Πολιτείας και πρέπει να συνεκτιμάται με τις υπηρεσιακές ανάγκες κατά τη διαμόρφωση των όρων υπηρεσιακής μετακίνησης των εκπαιδευτικών.

Επειδή εκπαιδευτικοί που τελούν υπό όμοιες συνθήκες οικογενειακής κατάστασης δεν μπορεί να υπόκεινται σε διαφορετική μεταχείριση με βάση χρονικά ή άλλα κριτήρια που δεν συνδέονται με αντικειμενική διαφοροποίηση της κατάστασής τους.

Επειδή ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει, ρητά, ότι η απάντηση του Υπουργείου της 24.04.2026 δεν αντιμετώπισε τα ουσιαστικά ζητήματα που είχε θέσει.

Επειδή η τροποποίηση που επήλθε με το άρθρο 84 του ν. 5291/2026 δεν εισήγαγε ειδική μέριμνα για τους εκπαιδευτικούς που έχουν δημιουργήσει σταθερή οικογενειακή εστία στο εξωτερικό.

Επειδή ο Συνήγορος του Πολίτη, με τη νέα παρέμβασή του της 06.07.2026, ζητά την επανεξέταση του συστήματος και προτείνει συγκεκριμένα τη δημιουργία ενιαίου και διαφανούς πλαισίου αξιολόγησης με αντικειμενικά, αξιοκρατικά και κοινωνικά κριτήρια.

Επειδή η διασφάλιση της οικογενειακής συνοχής μπορεί και πρέπει να συνδυάζεται με την κάλυψη των πραγματικών υπηρεσιακών αναγκών και την εύρυθμη λειτουργία των μονάδων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

Ερωτάται η αρμόδια κ. Υπουργός:

Ποιές συγκεκριμένες νομοθετικές ή κανονιστικές πρωτοβουλίες προτίθεστε να αναλάβετε και με ποιο χρονοδιάγραμμα, προκειμένου να ανταποκριθεί το Υπουργείο στις διαπιστώσεις και προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και να διασφαλίσει ταυτόχρονα την οικογενειακή συνοχή των εκπαιδευτικών, την ίση μεταχείρισή τους και την εύρυθμη στελέχωση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Αμανατίδης Ιωάννης

Ακρίτα Έλενα

Ακριώτου Θεοδώρα

Γιαννούλης Χρήστος

Καριπίδης Ιωάννης

Παπαηλιού Γεώργιος

Παππάς Νικόλαος